

El conte de NADAL

Pau a la terra

Per a Gisela

A tret per la campanya d'un grup ecologista que lluita contra la desforestació, em vaig comprar un arbre de Nadal de plàstic, plegable. A més de respectar l'equilibri del boscam, l'arbre s'obria i es tancava com un paraigua, un avantatge que no és pas poca cosa si es té en compte la petitesa dels pisos moderns. Un cop fora de la temporada nadalenca, es podia encabir en un armari i quedar-s'hi fins a l'any que ve sense fer gaire nosa.

El dia vint-i-tres de desembre d'un d'aquests anys darrers que han passat com una alenada, em trobava a casa fent els preparatius propis de l'estació. Encaixava l'arbre al trípode d'alumini que forma part del conjunt, un accessori molt pràctic per la seva lleugeresa. Però si ara fos a fer, pagaria una mica més i compraria el trípode d'acer inoxidable —opcional—, que és més estable i resistent. Bé: em trobava abstret en la feina que he dit, quan van trucar a la porta i jo em vaig pensar que era la meva dona que tornava del supermercat. I no. Era el veí de la segona porta del nostre replà, una de les persones més llaunes que he conegut en la meua vida. Vivia sol (i no era estrany), en un petit món poblat per ell i per tot de manies de solter. Jo tinc la desgràcia d'atreure la gent pesada, se m'enganxen i m'expliquen reiterativament les seves obsessions. En aquell cas, el del veí, resulta que l'home creia haver descobert un principi filosòfic sensacional, basat en el fet que cal pagar cada plaer rebut amb una dosi equivalent de dolor. La gran cosa! Ell estava convençut d'haver-ne encertada una de grossa i escrivia un llibre, amb penes i treballs. De tant en tant, venia a casa i me'n llegia fragments. Estic segur que no li importava gens la meua opinió. Simplement, em feia servir com una mena de mirall acústic que reflectia la seva veu.

Vaig obrir la porta i el veí es va quedar uns moments palplantat sense entrar, mirant-me amb un somriure que no volia dir res ni jo n'esperava cap notícia.

—Passi, passi... —vaig dir-li, ben bé perquè és el que se sol dir en aquests casos.

Duia uns folis a la mà dreta, la qual cosa em va portar a la ment, d'una manera atropellada, tot d'excuses encaminades a assegurar-li que era un mal moment per a lectures filosòfiques. Però no calgué, perquè ell entrà, es va quedar dret al mig del menjador i va contemplar l'arbre.

—Veig que ja hi tornen, oi? —digué.
—Tornem a què? —vaig respondre, amb un estupor sincer.

—A celebrar la data equivocada.
Era així, no hi podia fer més. Es tenia a si mateix per perfeccionista, es vantava de no deixar-ne passar ni una per alt. Correigia, puntualitzava i no tenia ni la més petita idea del concepte de discreció.

—Equivocada? Per què? —vaig exclamar—. A mi no se m'ha ocorregut mai de posar-hi pegues!

Em va mirar fixament, i aleshores sí que el seu somriure es va tornar expressiu, com si em tingués una mica de llàstima.

—Perquè els càlculs de Dionís el Petit tenen un error de set o vuit anys pel que fa al començament de l'Era Cristiana. Que no ho sabia? —em digué.

—No, ni ganes —vaig respondre-li, amb una espurna d'agressivitat.

—I quin calendari fa servir?
—El de Serra d'Or. Fins ara no m'ha donat motius de queixa...

—No, home, no. Em refereixo a cronògrafs litúrgics. Aquest vint-i-cinc de desembre que celebren s'originà en el desig de cristianitzar la festivitat pagana del *Natalis Solis Invictus*. Vostè té la Gran Enciclopèdia Catalana i ho hauria de saber.

(En dir això darrer va assenyalar, amb un dit índex acusadorament estirat, la pres tatgeria-llibreria que hi ha al menjador de casa.)

—Doncs no ho sé. I tampoc no sabia res de la *Lactuca Sativa* fins que ahir al vespre me'n vaig assabentar casualment, mentre buscava l'entrada que correspon a la pesca a l'encesa. Ho sap, vostè, quina cosa és la *Lactuca Sativa*?

La meua dona em va mirar amb uns ulls esbatanats, esgarrifada, i jo em vaig sentir com si em xuclessin la sang de les venes. Em vingueren uns remordiments terribles

Per un instant, es va mostrar torbat i abaixà la mirada. Després, reaccionà i, endut per la tafaneria, va respondre'm:

—No. Què és?
—És el nom científic de l'enciam. Ja veu quina cosa més bèstia! Vostè i jo ens hem fet grans sense saber-ho, ni falta que ens ha fet. Amb aquest tal Dionís el Petit que diu vostè em passa el mateix. He pogut viure fins ara ignorant-lo i penso continuar igual, tot desitjant-li (això sí) que descansis en pau...

Va semblar-me que el veí s'encongia de presència, amb un posat de desolació que em va fer pena, tot i que mai no solia fer-me'n.

—Dispensim —em va dir—. Es veu que he vingut en un mal moment. Li volia fer una consulta, però per a coses així s'ha d'estar de filis. Ja tornaré passat festes...

Va dir aquestes darreres paraules amb un punt de reticència, mentre empenia la retirada cap a la porta. Jo li donava uns cops a l'esquena que volien ésser amistosos, però en realitat l'empenyia.

Al cap d'un quart o poc més d'haver-se'n anat el veí, va arribar la meua dona, carregada de bosses. Encara ens trobàvem en el tràmit de saludar-nos amorosament, que ella em digué:

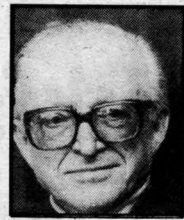
—Et veig emmurriat. Que te'n passa alguna?

—És que ha vingut aquest tipus d'aquí al costat i no ho puc evitar. Només de veure'l se'm posen els nervis de punta. L'esclafaria!

—Pobre home! Sembla mentida que siguis tan injust... Viu sol i no té família. A mi em fa molta compassió.

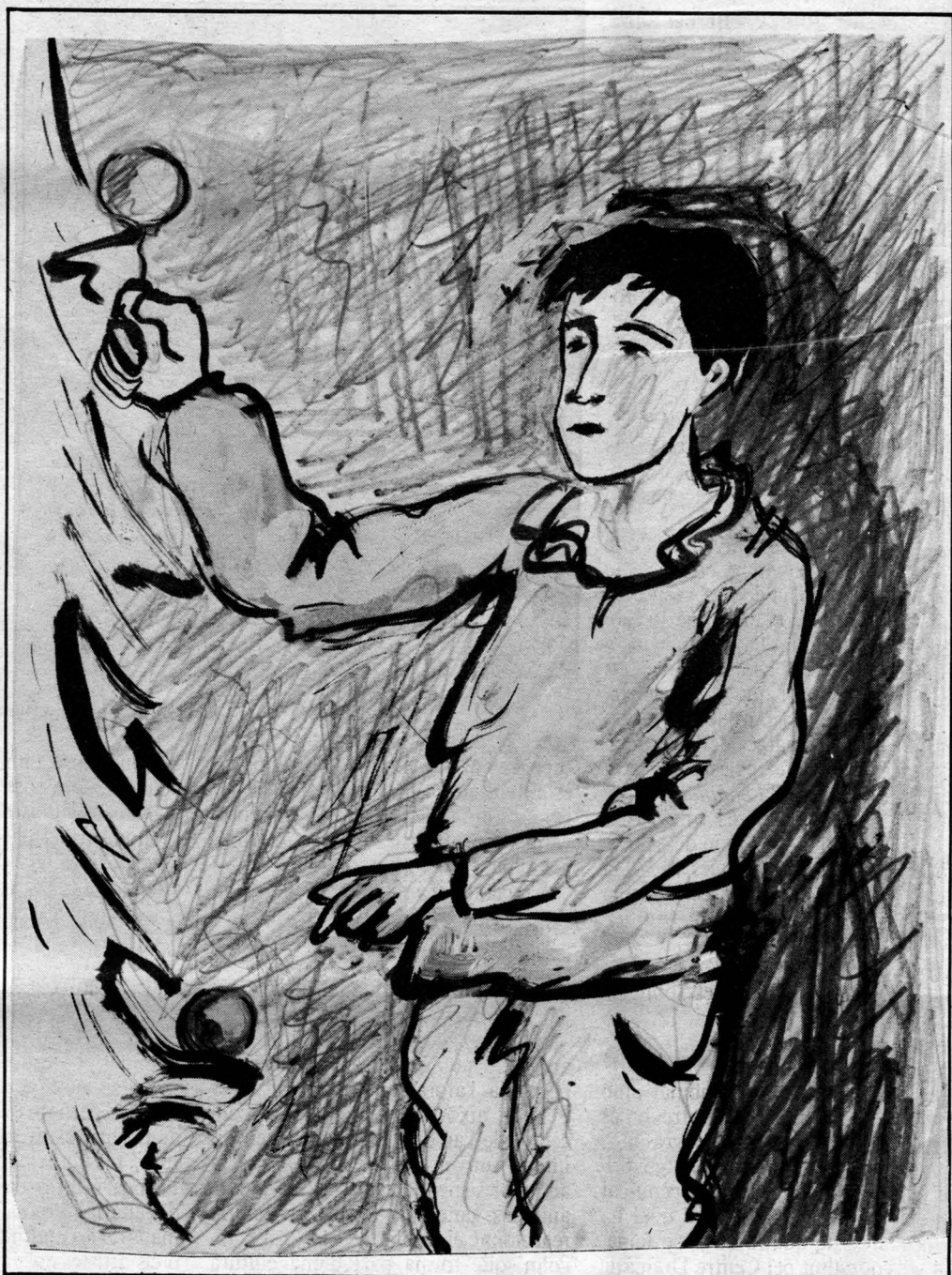
Confesso que vaig replicar-li amb un mal humor que fou l'origen d'una batussa matrimonial. No res, si bé es mira, però prou perquè ens poséssim de mala lluna. A vegades ho fèiem durar unes quantes hores.

L'endemà, vigília de Nadal, encara estàvem picats, sobretot jo. Erem a punt d'asseure'ns a taula per dinar, quan el carter ens dugué correspondència: circulars de propaganda, factures, dues cartes de poc interès i, principalment, nadales d'amics i

PERE CALDERS

Pere Calders (Barcelona, 1912) ha demostrat el seu mestratge en el gènere de la narració breu i és una de les figures clau de la literatura catalana d'aquest segle. El conte que publiquem avui és una mostra de la sàvia combinació de fantasia, humor i lirisme que caracteritza la seva prosa.

VILADOT

coneguts. Encara les tenia a les mans en un intent de classificar-les, quan vam sentir que algú —el carter, amb tota certesa— trucava a la porta del veí. Les parets són primes i treuen intimitat als sorolls. I vet aquí que jo vaig fer un comentari que no va resultar oportú:

—Aquest ximple també deu rebre felicitacions nadalenques, perquè hi ha gent per a tot. Si existissin nadales explosives, com ara les cartes bomba, no hauria pogut resistir la temptació d'enviar-n'hi una.

—No diguis disbarats! —saltà la meua dona—. Nostre Senyor et podria castigar!

El cas és que encara estàvem enfurismats, i tot just encetàvem l'hora de l'àpat que es va sentir una explosió al pis del costat. La meua dona em va mirar amb uns ulls esbatanats, esgarrifada, i jo em vaig sentir com si em xuclessin la sang de les venes. Em vingueren uns remordiments terribles.

—Et juro que no he fet res —vaig dir amb la veu trencada—. Tu saps que sóc incapaç de fer mal a ningú...

Ens vam alçar tots dos d'una revolada, per córrer cap a la porta, però abans d'arribar-hi va sonar el timbre. Obrírem, i era el veí. Tenia les galtes fumades i aixecava una mà ennegrida, amb els dits enravenats.

—Perdonin que els molesti —digué—. El

pilot de la caldera de gas es veu que s'ha espallat i ha fet una deflagració quan probava d'arreglar-lo. M'he cremat una mica i venia a demanar-los si tenen àcid pícric...

“Gràcies a Déu”, se'm va escapar de dir, com si m'haguessin tret un pes del moment.

—Home, jo, d'agraït, no me'n sento gens... —repliqué el veí dolgudament.

—No m'ha entès, no m'ha entès! Estic content perquè ens pensàvem que n'havia passat una de molt sonada, però el veig eixerit, em fa l'efecte que no ha estat res greu. Ep! Pel que podia passar, vull dir...

El vam fer entrar al menjador i la meua dona el va assistir de primera intenció. Realment, no havia estat quasi res. Jo (no ho hauria dit mai) n'estava contentíssim.

Quan el cuitat ja se n'anava, em fou impossible de reprimir un impuls fortíssim: el vaig abraçar efusivament.

—No sap pas l'alegria que m'ha donat —vaig dir-li.

Ell em va mirar, estupefacte.
—Sí, miri... Deu ser l'esperit nadalenc que, per molt que es digui, ens traspasa a data fixa. Jo també sento una mena de cosa...

I vam estrènyer més l'abraçada, amb afectuoses manifestacions de pau i bones festes.